

## *Mehanizovana divizija SAD u napadu sa nasilnim prelaskom vodene prepreke*

Sovjetski autor pukovnik I. Hramov<sup>1</sup> iznosi neka gledišta američkih vojnih stručnjaka o izvođenju napada mehanizovane divizije oružanih snaga SAD sa nasilnim prelaskom vodene prepreke. Autor polazi od konstatacije da specijalisti Pentagona gledaju na evropsko ratište kao na vlastiti mostobran za ofanzivna dejstva, a da napadne operacije smatraju glavnim načinom ostvarenja ciljeva rata. I dalje, konstatuje da se zbog karakteristika ratišta, a pre svega centralnog evropskog vojišta, Amerikanci više orijentišu na borbena dejstva u zahvatu vodenih prepreka, a umešnost jedinica KoV u savlađivanju vodenih prepreka smatraju važnim pokazateljem njihove borbene sposobnosti.<sup>2</sup>

Zbog složenosti savlađivanja vodenih prepreka u toku izvršenja borbenih zadataka, nužnosti dobre organizacije, komandovanja i obezbeđenja borbenih dejstava, nasilni prelaz vodenih prepreka najčešća je tema mnogobrojnih vežbi i manevara. Smatra se da je za izvršenje takvih zadataka potrebna specijalna taktička i tehnička priprema jedinica.

Autor analizira dva načina savlađivanja vodenih prepreka: iz pokreta i posle planske pripreme iz neposrednog dodira sa protivnikom. Primena jednog ili drugog načina zavisi od situacije, borbe-

---

<sup>1</sup> Hramov, I. pukovnik, docent: *Nastuplenie mehanizirovannoj divizii SŠA s forstirovaniem vodnoj pregrady*, »Zarubežnoe voenoe obozrenie«, br. 6/1980.

<sup>2</sup> Ističe se da mehanizovana divizija pri napadu tempom do 50 km na dan može doći u situaciju da savlađuje 5—10 vodenih prepreka širine do 30 m, 1—2 vodene prepreke srednje širine — do 100 m i svaka tri dana jednu veću vodenu prepreku širine preko 100 m.

nog zadatka, stepena gotovosti i odnosa snaga. Efikasnijim načinom smatra se prvi, koji se ispoljava u brzom izbijanju jedinica na vodenu prepreku širokim frontom i njenom savlađivanju bez zadržavanja uz razvoj napada u dubinu odbrane protivnika na onostranoj obali vodene prepreke.

Nasilni prelaz vodene prepreke iz neposrednog borbenog dodira vrši se posle planske pripreme, kada nasilni prelaz iz pokreta nije uspeo, kada se u napad prelazi sa same vodene prepreke, kada je protivnik organizovao čvrstu odbranu, ili kada reka, sama po sebi, predstavlja ozbiljnu prepreku za dalje dejstvo. Tada je nužno detaljno planiranje i neophodno pregrupisavanje snaga za nasilni prelaz.

Ocenjuje se da savremena mehanizovana divizija raspolaže znatnim desantnim i drugim sredstvima za savlađivanje vodenih prepreka, a po potrebi ona se i ojačava.<sup>3</sup> Takva mehanizovana divizija načelno vrši nasilni prelaz vodene prepreke iz pokreta, uz neznatno smanjenje tempa napada i minimalno pregrupisavanje snaga i sredstava. Autor napominje da Amerikanci savlađivanje vodenih prepreka ne smatraju posebnim, već sastavnim delom borbenog zadatka divizije u napadu i, zavisno od karaktera i položaja vodene prepreke, ono je obuhvaćeno sadržajem bližeg ili konačnog zadatka. Zavisno od toga, a na osnovu opšte zamisli za napad, razrađuje se plan nasilnog prelaska vodene prepreke, koji pored ostalog obuhvata: postrojavanje borbenog poretka, zadatke prednjeg odreda i osiguravajućih delova, zonu nasilnog prelaska, broj desantnih, skelskih i mosnih prelaza, pravce kretanja i manevra itd.

Autor članka ukazuje da se borbeni poredak mehanizovane divizije u napadu sa nasilnim prelaskom vodene prepreke iz pokreta ne razlikuje od napada u normalnim uslovima. Po pravilu, divizija postrojava borbeni poredak u dva ešelona, a pored toga upućuje i prednji odred sa ojačanjima koji ima zadatak da brzo izbije na reku i ovlada prelazima.

Prvi ešelon (jurišni) ima u svom sastavu najbolje i najkompletnije jedinice. Njegov zadatak je da uništava protivnika na prilazima vodenoj prepreci, izvrši prelaz i učvrsti desantnu osnovicu. Jedinice u sastavu prvog ešelona obrazuju taktičke grupe koje vodenu pre-

---

<sup>3</sup> Mehanizovana divizija raspolaže desantnim (pontonskim) parkom i sa devet desantnih čamaca, šest mosnih konstrukcija, četiri teška mehanizovana mosta (TMM) i oko 700 plivajućih oklopnih transportera raznih tipova. Pored toga, divizija (prvenstveno na pravcu glavnog udara) može se ojačati sa 1—2 pionirska bataljona, 2—3 čete samohodnih pontonskih mostova, a za izvođenje taktičkih vazдушnih desanata može dobiti potreban broj helikoptera.



preku savlađuju formacijskim plivajućim oklopnim transporterima i automobilima, ili se preko reke prebacuju helikopterima. Tenkovi se preko reke prebacuju skelama ili savlađuju vodenu prepreku gazom, odnosno kretanjem pod vodom. Načelno, skelska mesta prelaza organizuju se posle prelaska prvih talasa. Predviđa se da nasilni prelaz vodene prepreke iz pokreta divizija ostvaruje na širokom frontu (do 30 km i više). Pri tom, jedinicama se unapred određuju odseci nasilnog prelaska (na svaki bataljon prvog ešelona jedan odsek), a svaki odsek nasilnog prelaska može imati desantno, skelsko i mosno mesto prelaska, a i mesto za prelaz tenkova gazom ili kretanjem pod vodom. Međutim, ističe se da broj odseka prelaza i njihova struktura zavise od zamisli za izvođenje borbenih dejstava, taktičke situacije, tempa savlađivanja vodene prepreke, karaktera vodene prepreke i raspoloživih sredstava za savlađivanje vodene prepreke.

S tim u vezi, autor članka se poziva na iskustva sa vežbi i manevara oružanih snaga SAD zadnjih godina na kojima je u zoni napada mehanizovane divizije obrazovano šest do devet desantnih mesta prelaza (dva na mehanizovani bataljon prvog ešelona), 10—12 skelskih mesta prelaza. Brigada prvog ešelona dobijala je pet do šest takvih mesta, dok je divizija redovno obrazovala mosna mesta prelaza (obično jedan most na brigadu), jedan do dva lažna i demonstrativna odseka prelaza, što ukupno iznosi 30 mesta prelaza.

Za podilaženje vodenoj prepreci svim jedinicama divizije određuju se putevi i pravci kretanja. Jedinicama jačine bataljona (diviziona) određivan je jedan koloniski put. U zoni divizije treba da bude jedan do dva divizijska i jedan brigadni put za potrebe brigada prvog ešelona, kao i jedan do dva rokadna puta.

Iznenadađenju kao jednom od faktora obezbeđenja uspeha u savlađivanju vodene prepreke iz pokreta daju značajnu ulogu, a i brzini kojom jedinice divizije podilaze vodenoj prepreci.

Nasilni prelaz preko vodene prepreke jedinice divizije ostvaruju formacijskim sredstvima inžinjerijskog bataljona, a i pridatim sredstvima iz armijskog korpusa. Najčešći redosled nasilnog prelaska i angažovanja je sledeći: organizacija izviđanja i izviđanje; pokret prednjeg odreda i jurišnog ešelona; završna priprema i pokret desantnih sredstava i jedinica ka vodenoj prepreci; desantiranje taktičkih vazdušnih desanata; nasilni prelaz vodene prepreke bataljona prvog ešelona i zauzimanje desantne osnovice na suprotnoj obali; formiranje skelskih i mosnih mesta prelaza i priprema mesta za prelaz tenkova kretanjem pod vodom; prelaz drugog ešelona i rezervi divizije i razvoj napada u dubinu protivnika.

Izviđačke grupe, dejstvujući ispred divizije, otkrivaju sastav, organizaciju borbenog poretka protivnika, pogodna mesta za prelaz vodene prepreke itd. Na bazi dobivenih podataka štab divizije (po potrebi) vrši korekciju plana nasilnog prelaska vodene prepreke u celini ili delimično.

Prednji odred, sa približavanjem vodenoj prepreci, ne upuštajući se u dugotrajne borbe, izbija na reku sa ciljem zauzimanja postojećih prelaza i nastoji da stvori desantnu osnovicu na onostranoj obali.

Američka borbeno pravila predviđaju da se u povoljnim uslovima na suprotnu obalu desantiraju taktički vazdušni desanti (desant KoV). Načelno, takav desant je jačine ojačanog mehanizovanog bataljona, a može dobiti zadatak da zauzme i drži desantnu osnovicu, postojeće prelaze preko vodene prepreke, da vezuje rezerve branilaca i drugo. Divizija koja dejstvuje na pravcu glavnog udara armijskog korpusa, za potrebe desantiranja ojačava se sa jednim do dva bataljona helikoptera iz sastava avijacije kopnene vojske.

Jedinice prvog borbenog ešelona odlučnim dejstvima nanose gubitke protivniku, sprečavaju ga u namerama da organizuje odbranu na prilazima vodenoj prepreci, izlaze na polaznu liniju za nasilni prelaz vodene prepreke koja se obično nalazi na 3—5 km od reke. Na ovoj liniji vrši se i hermetizacija tenkova.

Da bi se obezbedilo uspešnije dejstvo u napadu uz savlađivanje vodene prepreke, preporučuje se da tenkovi jurišnog ešelona budu na čelu marševskih kolona. Inženjerija sa desantnim sredstvima za potrebe jurišnog ešelona kreće se ka vodenoj prepreci iza njegovog drugog ešelona, sprema se za izlazak na nju i za prebacivanje prvog jurišnog ešelona. Pontonska sredstva za uređenje skelskih i mosnih mesta prelaza kreću se iza jurišnog ešelona.

Neposredna vatrena priprema napada, čije se trajanje kreće u granicama 25—30 minuta, otpočinje onog momenta kada jedinice bataljona jurišnog ešelona izbiju na 5—8 km od vodene prepreke. U to vreme mehanizovani bataljoni jurišnog ešelona izbijaju na vodenu prepreku širokim frontom i formacijskim sredstvima otpočinju njeno savlađivanje.

Po američkim gledanjima, kako autor članka ističe, u sastavu jurišnog ešelona divizije četiri do pet ojačanih mehanizovanih bataljona mogu istovremeno da vrše nasilni prelaz vodene prepreke. Istovremeno sa mehanizovanom pešadijom prebacuju se istureni artiljerijski osmatrači sa sredstvima veze, grupa za upravljanje dejstvom taktičke avijacije i grupa za vezu i sadejstvo sa jedinicama drugog ešelona (rezerve).

Tenkovi iz sastava prvog ešelona, kada to situacija dozvoljava, savlađuju vodenu prepreku kretanjem pod vodom, a ako je to nemoguće — prebacuju se skelama.

Posle ovladavanja određenim zemljišnim objektima na onostranoj obali, bataljonima iz sastava jurišnog ešelona se preporučuje razvoj uspeha u dubinu odbrane protivnika i spajanje sa taktičkim vazдушnim desantom.

Drugi ešelon se nalazi u stalnoj gotovosti za uvođenje u borbu i sadejstvo jurišnom ešelonu u zauzimanju objekata na desantnoj osnovici, njenom učvršćenju i proširenju. Pored toga, on se angažuje za dejstvo protiv ostataka protivnika i za likvidaciju žarišta otpora. Jedinice drugog ešelona se prebacuju na suprotnu obalu korišćenjem skelskih i mosnih mesta prelaza, a i formacijskih plivajućih oklopnih transportera i automobila. Za te svrhe se mogu koristiti i helikopteri.

Iskustva sa vežbi i manevara ukazuju da je za savlađivanje reke srednje širine jurišnom ešelonu mehanizovane divizije potrebno približno 1—1,5 čas, prvom ešelonu divizije 2—3 časa, a divizija u celini savlađuje ovu prepreku za 5—6 časova, pa i za kraće vreme.

Savlađivanje vodene prepreke iz neposrednog dodira, u načelu, odvija se istim redosledom, ali ima i određenih specifičnosti.

Autor ističe da se u američkim borbenim pravilima radi ostvarenja iznenađenja insistira na savlađivanju vodene prepreke na širokom frontu uz istovremeni udar na više različitih odseka. Preporučuje se i izvođenje demonstrativnih dejstava, stvaranje lažnih mesta prelaza i primena zadimljavanja u zoni dejstva.

Kao početak nasilnog prelaska vodene prepreke smatra se momenat otiskivanja desantnih sredstava za ljudstvom od obale, a za vršetak prelaska — zauzimanje i učvršćivanje mostobrana.

Ako divizija izbija na reku pod zaštitom jedinica u dodiru sa prednjim krajem na njenoj obali, vatrena priprema nasilnog prelaska otpočinje izbijanjem bataljona jurišnog ešelona na liniju udaljenosti 5—8 km od reke. Dalja borbena dejstva jedinica divizije odvijaju se kao i pri savlađivanju vodene prepreke iz pokreta.

Na osnovu izloženih stavova i drugih saznanja, autor članka zaključuje da se u oružanim snagama SAD napadna borbena dejstva mehanizovane divizije sa nasilnim savlađivanjem jedne ili više vodenih prepreka na evropskom ratištu razmatraju kao najverovatniji način borbenih dejstava.

C. C.